

Νέα δικαστική απόφαση κλείνει οριστικά το

ΓΙΑ

ΤΟΥΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Υποχρεωτικά τα Θρησκευτικά

Νέα δικαστική απόφαση δικαιώνει Χανιώτες Θεολόγους

Έστω και με καθυστέρηση το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συμμορφώθηκε προς τις υποδείξεις του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, το οποίο με απόφαση που είχε λάβει το 2012 όριζε ότι το μάθημα των Θρησκευτικών είναι υποχρεωτικό για όλους τους μαθητές, που είναι ορθόδοξοι χριστιανοί και δεν είναι άθεοι, αλλόθρησκοι ή ετερόδοξοι.

Να υπενθυμίσουμε ότι το θέμα είχαν αναδείξει με ρεπορτάζ τους τα "Χ.Ν." στις 5 Ιανουαρίου 2013, που παρουσίαζαν την απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Χανίων σχετικά με το μάθημα των Θρησκευτικών.

Το τελευταίο επεισόδιο στην πολύχρονη υπόθεση γράφτηκε στις αίθουσες των

δικαστηρίων πριν από λίγες ημέρες με την απόφαση 1/2015 του Τριμελούς Συμβουλίου του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, μετά την αίτηση συμμόρφωσης της Διοίκησης προς την απόφαση του 2012 που είχαν υποβάλει πριν από έναν χρόνο καθηγητές Θεολογίας από τα Χανιά.

Όπως εξήγησε ο δικηγόρος των καθηγητών Σπύρος Λιονάκης η απόφαση 115/2012 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων έλυσε αμετάκλητα το ζήτημα των απαλλαγών από το μάθημα των Θρησκευτικών καθώς όριζε ότι είναι υποχρεωτική η διδασκαλία των θρησκευτικών για όλους τους ορθόδοξους χριστιανούς και προαιρετική για όλους τους ετερόδοξους ή αλλόθρησκους ή άθεους.

Παράλληλα, η απόφαση προέβλεπε ότι για να απαλλαγούν οι αλλόθρησκοι ή ετερόδοξοι ή άθεοι ανήλικοι μαθητές από τη διδασκαλία των Θρησκευτικών θα πρέπει οι γονείς τους να κάνουν κοινή δήλωση στην οποία να εξηγούν ότι δεν είναι ορθόδοξοι χριστιανοί.

Από εκεί και πέρα το συμβούλιο των καθηγητών απαλλάσσει τον μαθητή από το μάθημα των Θρησκευτικών. Ωστόσο, όπως προβλέπεται στον νόμο την ώρα που πραγματοποιείται το μάθημα των Θρησκευτικών το παιδί δεν θα πρέπει να περιφέρεται έξω από την τάξη, αλλά θα παρακολουθεί κάποιο άλλο μάθημα.

Ο κ. Λιονάκης επεσήμανε σχετικά ότι παρότι ο νόμος του 2012 έλυσε οριστικά το ζήτημα δεν ακολούθησε κάποια σχετική εγκύκλιος από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων γεγονός που οδήγησε, όπως είχαν δικαίωμα, τους καθηγητές θεολογίας από τα Χανιά να υποβάλουν στις 20 Μαΐου του 2014 αίτηση συμμόρφωσης της Διοίκησης.

Στο διάστημα όμως που ακολούθησε μετά την εν λόγω αίτηση -και συγκεκριμένα λίγες μόλις ημέρες πριν από τις εκλογές- το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας εξέδωσε την υπ' αρ. πρωτ. 12733/Δ2/23-1-2015 εγκύκλιο με θέμα: "Ρύθμιση μαθητικών θεμάτων", το περιεχόμενο της οποίας είναι σύμφωνο πλήρως με την απόφαση 115/2012 και καταργεί όλες τις προηγούμενες εγκυκλίους (αρ. πρωτ. 91109/ Γ2/10-07-08, 104071/Γ2/04-08-08, Φ12/977/109744/ Γ1/26-08-08 και 133099/Γ2/19-09-2013), που δημιούργησαν και παρέτειναν το πρόβλημα των απαλλαγών.

Για τον λόγο αυτό η αίτηση συμμορφώσεως κρίθηκε χωρίς αντικείμενο, αφού στο μεταξύ η Πολιτεία είχε συμμορφωθεί σε ό,τι όριζε ο νόμος 115/2012.

ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ

* * *

ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΘΕΟΛΟΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Απόφαση 1/2015 του Τριμελούς Συμβουλίου του Διοικητικού Εφετείου Χανίων

Το αρμόδιο Τριμελές Συμβούλιο του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, με την απόφασή του 1/2015, έκρινε επί της από 20.5.2014 αίτησης, που κατέθεσαν Θεολόγοι καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων. Με την αίτησή τους ζητούσαν να υποχρεωθεί η Διοίκηση να συμμορφωθεί προς δικαστική απόφαση κατ' εφαρμογή των σχετικών διατάξεων του νόμου 3068/2002. Τούτο δε επειδή το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και η υπαγομένη σ' αυτό Διεύθυνση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χανίων δεν είχαν μέχρι τότε συμμορφωθεί προς την 115/2012 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Χανίων, με την οποία λύθηκε αμετάκλητα το ζήτημα των απαλλαγών από το μάθημα των Θρησκευτικών.

Στο διάστημα όμως που ακολούθησε, μετά την εν λόγω αίτηση, το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων εξέδωσε την υπ' αρ. πρωτ. 12733/Δ2/23-1-2015 εγκύκλιο με θέμα «Ρύθμιση μαθητικών θεμάτων», το περιεχόμενο της οποίας είναι σύμφωνο πλήρως με την ως άνω απόφαση 115/2012 και καταργεί όλες τις προηγούμενες εγκυκλίους (αρ. πρωτ. 91109/Γ2/10-07-08, 104071/Γ2/04-08-08, Φ12/977/109744/Γ1/26-08-08 και 133099/Γ2/19-09-2013), που δημιούργησαν και παρέτειναν το πρόβλημα των απαλλαγών.

Η απόφαση 1/2015 του Τριμελούς Συμβουλίου του Διοικητικού Εφετείου Χανίων είναι εξαιρετικά σημαντική, διότι στηρίζει στην πράξη και αναδεικνύει την ιστορική απόφαση 115/2012 του Διοικητικού Εφετείου Χανίων και αναγνωρίζει ότι η εγκύκλιος με αρ. πρωτ. 12733/Δ2/23-1-2015 του Υπουργείου Παιδείας είναι εκείνη που συμμορφώνεται με την εν λόγω απόφαση 115/2012. Ταυτοχρόνως δε, απαντά προς όσους, με γνώμονα τις προσωπικές, αλλά νομικά αστήρικτες αντιλήψεις τους, προσπαθούν να επαναφέρουν τεχνητά το ζήτημα των απαλλαγών με προδήλως απώτερο σκοπό, είτε την κατάργηση του μαθήματος των Θρησκευτικών, είτε τη μετατροπή του σε θρησκευιολογικό - πολυθρησκευτικό. Όλα αυτά όμως έχουν επιλυθεί οριστικώς και αμετακλήτως από την Ελληνική Δικαιοσύνη.

Το μάθημα των Θρησκευτικών, μετά από δικαστικούς και άλλους αγώνες (επιστημονικού, θεολογικού και παιδαγωγικού περιεχομένου) τεσσάρων ετών (2011-2015), εξέρχεται πιο κατοχυρωμένο από ποτέ. Καιρός να επικεντρωθούν πλέον οι Θεολόγοι στο επιτακτικό αίτημα των καιρών που είναι: να συμβάλλουν γόνιμα και δημιουργικά με στόχο η Ορθόδοξη διδασκαλία και ζωή να προσφέρεται με σύγχρονους παιδαγωγικά τρόπους, ώστε οι μαθητές μας να αποκομίζουν όλα εκείνα τα στοιχεία, που θα τους στηρίζουν πνευματικά στον αγώνα τους για αληθινή πρόοδο.

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΘΕΟΛΟΓΟΙ ΧΑΝΙΩΝ

* * *

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΡΙΠΠΑ

ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 1/2015 ΤΟΥ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΡΙΠΠΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΝΕΛ. ΕΝΩΣΕΩΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

ΚΟΝΔΥΛΗ 35

τηλ. 2111 029 275

κιν. 69 48 240 140

FAX 210 68 51 576

e-mail: gm@aepi.gr

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Υπό της Πανελληνίου Ενώσεως Θεολόγων μου υπεβλήθη η υπ' αριθ. 1/2015 απόφαση του Τριμελούς Συμβουλίου Εφετείου Χανίων (συγκροτηθείσα κατ' άρθρον 2 του Νόμου 3068/2002), η οποία αποφαινεται τελειωτικώς, οριστικώς και αμετακλήτως, αφ' ενός επί του θέματος του ποίος δικαιούται απαλλαγής από το μάθημα των θρησκευτικών και αφ' ετέρου επί του εάν ο ορθόδοξος μαθητής δικαιούται ή όχι της τοιαύτης απαλλαγής. Επί της αποφάσεως αυτής και επί των όσων δέχεται (ποίοι μαθηταί απαλλάσσονται και ποίοι όχι) εξητήθη η γνώμη μου προς ενημέρωση των μελών σας. Επί του εν λόγω ερωτήματος η επιστημονική μου

άποψη είναι η κάτωθι:

1.- Η ως άνω απόφαση είναι οριστική και τελεσίδικη, δεν υπάγεται δε σε κανένα ένδικο μέσον (Νόμος 3068/2002 άρθρα 1 έως 5). Είναι δε υποχρεωτική διά πάσαν δημοσίαν υπηρεσία, εις βάρος της οποίας, εάν δεν συμμορφωθεί, επιβάλλεται χρηματική αποζημίωση (άρθρον 3 παρ. 3) και εξεδόθη, διά να διευκρινίσει οριστικώς, εις ποίαν έκταση η προηγούμενη απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Χανίων 115/2012 επιβάλλει την υποχρεωτική συμμετοχή εις το μάθημα των θρησκευτικών ή όχι και ποίων και ποίοι και υπό ποίας προϋποθέσεις απαλλάσσονται ή όχι. Τούτο διότι είχε επακολουθήσει εγκύκλιος του Υπουργείου Παιδείας ασαφής και δημιουργήσασα πολλές απορίες επί του προκειμένου

2.- Η εν λόγω απόφαση (παράγραφος 5 αυτής - οριστική - καταληκτική) δέχεται τα εξής σημεία παρατιθέμενα κατωτέρω επί λέξει::

«Ειδικότερα καθίσταται σαφές, ότι η παρεχομένη δυνατότητα απαλλαγής αφορά «μόνον του μη Χριστιανούς Ορθοδόξους στο θρήσκευμα μαθητές, δηλαδή «αποκλειστικά τους ετεροδόξους ή αθρήσκους, που επικαλούμενοι λόγους «θρησκευτικής συνείδησης ζητούν, να απαλλαγούν από την παρακολούθησή του. «Τούτο δε διασφαλίζεται με την αναγραφή στην υποβαλλομένη για την απαλλαγή «από το μάθημα των θρησκευτικών, υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/1986 του ιδίου «του μαθητή (εάν είναι ενήλικος) ή και των δύο γονέων του αν είναι ανήλικος) ή και «του ενός εξ αυτών, μόνο στην περίπτωση που η γονική μέριμνα ασκείται από τον «ένα γονέα, ότι ο μαθητής δεν είναι Χριστιανός Ορθόδοξος και εξ αυτού επικαλείται «λόγους θρησκευτικής συνείδησης, χωρίς στην περίπτωση αυτή να είναι «υποχρεωτική η αναφορά του θρησκευάτος στο οποίο ανήκει, εκτός εάν το «επιθυμεί, προσαπαιτείται δε, να συνυπογράψει και ο διδάσκων το μάθημα για να «καθίσταται εφικτός ο έλεγχος της νομιμότητας της μη παρακολούθησης του «μαθήματος των θρησκευτικών. Επίσης ρητά ορίζεται ότι η ως άνω υπεύθυνη «δήλωση με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής αυτών που κατά τα ανωτέρω «δικαιούνται να την υπογράψουν θα πρέπει να υποβάλλεται και να παραλαμβάνεται «από τον Διευθυντή της Σχολικής Μονάδος εντός της αποκλειστικής προθεσμίας από «1ης έως 20ης Σεπτεμβρίου κάθε σχολικού έτους, η δε δήλωση αυτή δίδει δικαίωμα «απαλλαγής ετησίας διάρκειας και ανανεώνεται για κάθε νέο σχολικό έτος. Κάθε άλλη «απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών, δεν είναι νόμιμη. Από αυτά παρέπεται «ότι δεν είναι νοητή η απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών των Ορθοδόξων «στο θρήσκευμα Χριστιανών μαθητών προς τους οποίους, ως εκ τούτου, δεν «υφίσταται πλέον κανένα πεδίο ασαφείας για την υποχρέωσή τους να «παρακολουθούν το μάθημα αυτό κατά το οριζόμενο σε κάθε σχολείο ωρολόγιο «πρόγραμμα. Με την αποσαφήνιση του θέματος αυτού, οι Διευθυντές των κατά «τόπον σχολείων, συμπεριλαμβανομένων των διδασκόντων,

υποχρεώνονται να «ενεργούν εντός του καθορισμένου σαφούς ως άνω πλαισίου, άλλως υπέχουν τις «κατά νόμον ευθύνες, για μη τήρηση των προδιαληφθέντων.

3.- Εν όψει της ως άνω υπέρ το δέον σαφούς διατυπώσεως της προαναφερομένης δικαστικής απόφασεως (που είναι ad hoc διά την περίπτωσή μας) προκύπτουν τα εξής επί μέρους συμπεράσματα:

α) Απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών δικαιούνται αποκλειστικώς και μόνον οι αλλόθρησκοι, οι ετερόδοξοι και οι άθρησκοι ή οι άθεοι και μόνον υπό τις ως άνω αυστηρώς προδιαγραφόμενες προϋποθέσεις (υποβολή υπευθύνου δηλώσεως υπό τον προαναφερόμενον τύπον, διαδικασίαν και χρόνον).

β) Οι Ορθόδοξοι μαθητές δεν δικαιούνται απαλλαγής από το μάθημα των θρησκευτικών σε καμμία περίπτωση, όποιες προϋποθέσεις και όποιους λόγους και αν επικαλεσθούν (ούτε και αν επικαλεσθούν ακόμη και λόγους συνειδήσεως).

Επισημαίνουμε επ' ευκαιρία, ότι διά την τελευταία αυτή περίπτωση η εν λόγω δικαστική απόφαση παραθέτει πλήρη αιτιολογία. Ητοι αναφέρει, ότι καταλήγει εις την άποψη αυτήν, διότι εις το παρελθόν διεπιστώθη εκτεταμένη κατάχρηση του δικαιώματος απαλλαγής από το μάθημα των θρησκευτικών διά λόγους που δεν συνδέονται με την ελευθερία της θρησκευτικής συνειδήσεως (δι' αυτόν τον λόγον και προβαίνει σε πολύ αυστηρές προδιαγραφές).

γ) Κατόπιν των ανωτέρω πας εκπαιδευτικός ή κάθε άλλος κρατικός λειτουργός παρεκκλίνων τυχόν εκ των ανωτέρω ρητών υποχρεώσεων πέραν της ευθύνης του εκ του νόμου 3068/2002 (καταδίκη του σε αποζημίωση του κράτους κατ' άρθρον 38 του Υπαλληλικού Κώδικος), παραβιάζει επίσης το άρθρον 103 του Συντάγματος, καθώς και τα άρθρα 24 και 107 του Υπαλληλικού Κώδικος διαπράττων βαρύ πειθαρχικό αδίκημα συνεπαγόμενο την υποχρεωτικήν πειθαρχικήν του δίωξη (Υπαλληλικός Κώδιξ άρθρον 110).

4.- Τέλος επειδή από κάποιες πλευρές εις το παρελθόν έγινε (παραπλανητική) επίκληση της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προβληθέντος του ισχυρισμού, ότι δήθεν το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων απεφάνθη, ότι οποιοσδήποτε μαθητής απεριορίστως δικαιούται, να απαλλάσσεται από το μάθημα των θρησκευτικών τη επικλήσει «λόγων συνειδήσεως», το θέμα αυτό η ως άνω δικαστική απόφαση του Διοικ. Εφετείου Χανίων το αντιμετωπίζει επικαλουμένη την ad hoc απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της 15.6.2010 (υπόθεση Grzelak κατά Πολωνίας, προσφυγή Νο 77610/02). Επισημαίνουμε, ότι η εν λόγω απόφαση έχει μεταφρασθεί εις την ελληνικήν και δημοσιευθεί εις τον νομικόν τύπον (περ. «Επιθεώρησις Δημοσίου και Διοικητικού Δικαίου», 2010 σελ. 834 επ.) δέχεται δε ότι το εν λόγω Ευρωπ.

Δικαστήριο δεν επεμβαίνει, επί του πώς και υπό ποιές προϋποθέσεις, ποίους όρους και ποιές προδιαγραφές το κάθε ευρωπαϊκό κράτος, θα διδάσκει το μάθημα των θρησκευτικών, καθ' όσον αυτό ανάγεται εις το ιδικόν του περιθώριον εκτιμήσεως, το οποίο δεν ελέγχεται από το Ευρωπ. Δικ/ριο. Το σχετικό δε επί λέξει απόσπασμα της εν προκειμένω αποφάσεως του Ευρωπ. Δικαστηρίου έχει επί λέξει ως εξής:

«Το Δικαστήριο επισημαίνει, ότι ανάγεται εις το εθνικό περιθώριο εκτιμήσεως, που αναγνωρίζεται εις τα κράτη κατ' άρθρον 2 του Πρωτοκόλλου Νο 1, να αποφασίσουν εάν θα εισαγάγουν το μάθημα των θρησκευτικών εις τα δημόσια σχολεία και, εάν ναι, ποίο ειδικότερο σύστημα θα υιοθετήσουν».

5.- ΤΕΛΙΚΟΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΩΣ ΑΝΩ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Α) Επιτρεπτή η απαλλαγή από το μάθημα των θρησκευτικών μόνον των ετεροθρήσκων, των ετεροδόξων και των αθρήσκων ή αθέων. Και μόνον υπό τις προπαρατιθέμενες αυστηρές προδιαγραφές (τύπος και διαδικασία υπευθύνων δηλώσεων και χρόνος καταλυτικός υποβολής τους)

Β) Ουδεμία απαλλαγή των Ορθοδόξων μαθητών από το μάθημα των θρησκευτικών, όποιους λόγους και αν επικαλεσθούν (έστω και «λόγους συνειδήσεως»).

Γ) Ευθύνες αστικές και πειθαρχικές παντός εκπαιδευτικού ή άλλου κρατικού λειτουργού εν παραβιάσει των ως άνω υποχρεώσεών του (μη αποκλειομένων και ποινικών του ευθυνών, εάν συντρέξει περίπτωση).

Αθήνα 21 Μαΐου 2015

Ο γνωμοδοτών

Δρ. Γεώργιος Κρίππας

* * *

Η ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ 1/2015 ΤΟΥ ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

Από Πανελλήνια Ένωση Θεολόγων

Πηγή: [.petheol.gr](http://petheol.gr)